

SLOVAN.

Štev. 28.

V Ljubljani, dne 10. julija.

1884.

Vsebina: Novi organizacijski statut državnih železnic in Ljubljana. — Zakaj postopajo avstrijski Nemci in Italijani skupno v politiki. — O preporodu češkega naroda. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — **Ilustracija:** Travnik.

Novi organizacijski statut državnih železnic in Ljubljana.

Iz poročil po raznih slovenskih časopisih bodo se naši bralci spominali, da je mestni zastop ljubljanski v jedni poslednjih sej preteklega leta sklenil, obrniti se do trgovskega ministerstva s prošnjo, naj bi se v Ljubljani namestilo ravnateljstvo državnih železnic. — Kedor je pazno prebiral poročila, katera so razni, posebno pa poljski, navadno dobro poučeni listi priobčevali o posvetovanjih, ki so se vršila na Dunaji, glede novega organizacijskega statuta za državne železnice in komur so znane svojedobne oficijozne izjave o tem predmetu, bode spoznal, da je mestni zastop ljubljanski s tem, da je sklenil omenjeno prošnjo, prav dobro umel svojo nalogo, ker se je o pravem času oglasil za važno, v gmotnem in narodnostnem oziru za domovino našo preimenitno stvar. Tedanji načrt, za katerega sprejetje in izvršitev so z vso silo delali najuplivnejši češki in poljski poslanci, določal je namreč, da se imajo poleg osrednjega urada na Dunaji ustanoviti še štiri v prometnih in upravnih ozirih malo da ne popolnoma samostalna ravnateljstva. Sedeži tem ravnateljstvom so se imenovali: Levov, Praga, Solnograd, eventualno Inomost in Trst in sicer poslednje mesto za vse proge v južnih deželah države. O takih okoliščinah bi pač bilo neodpustno, ko bi se mestni zastop ljubljanski ne bil oglasil; ko bi ne bil na merodavnem mestu opozoril, da ima mesto Ljubljana z ozirom na svojo lego malo da ne v sredini južnih do Pulja in Št. Mihajela segajočih prog državnih železnic, z ozirom na poddržavljenje južne železnice, katere je vsekakor pričakovati ter konečno z ozirom na to, da se bodo v bližnji bodočnosti v njeni bližini morale dozidati, veliko ugodnejše pogoje za sedež takega ravnateljstva, nego mesto Trst. A tudi drugi merodavni faktorji so bili poklicani v tem zmislu delovati in povzdigniti veljavni svoj glas; pred vsem seveda deželni odbor kranjski, trgovskoobrtna zbornica in pa — poudarjamo to — vsi slovenski državni poslanci. Pogrešali pa smo takega skupnega postopanja. Deželni odbor je čisto molčal; trgovska zbornica — katero je mestni odbor še posebe naprosil, da bi se pridružila njegovi prošnji — storila je ravno nasprotno, prosivša po mesece trajajočem posvetovanji le za višji urad ali tako zvani „oberamt“, o katerih se je že tedaj vedelo, da bodo odpravljeni, in priznavša tako, da bi samostalno ravnateljstvo v Ljubljani bilo nepotrebno; gospodje državni poslanci pa so skrb in trud prepustili le gospodu Grasselliju kot županu ljubljanskemu, dasi so

mogli dobro vedeti, da so se ravno v tem slučaju njegove besede morale zmatrati govornjene „in causa propria“.

Po organizacijskem statutu, ki je vsled Najvišjega potrjenja dobil veljavo in kateri je, kakor smo že omenili v poslednji številki, priobčila „Wiener Zeitung“ dne 27. m. m., nima se na žalost vsakega odkritosrčnega prijatelja državne samouprave ali avtonomistične stranke uresničiti omenjeni načrt decentralizacije. Razni uplivi, posebno pa — vsaj tako se zagotavlja — strateški oziri so bili merodavni, da se je prvotni kraljestvom in deželah ugodni načrt tako izpremenil, da se ima namesto štirih samostalnih ravnateljstev ustanoviti jedenajst dosedanjim višjim uradom podobnih prometnih ravnateljstev, katerih samostalnost in samoupravna oblast ni kljubu vsemu oficijoznemu polepševanju nič. Tudi področje tem ravnateljstvom je jako omejeno, kajti proge, ki bi bile po prvotnem načrtu imele spadati v področje ravnateljstva v Trstu, bodo sedaj imele tri prometna ravnateljstva in sicer v Beljaku, v Pulji in v Spletu.

Z ozirom na tako prikrojeno organizacijo ni se res dalo pričakovati, da bi se bilo ministerstvo moglo odločiti za Ljubljano, kajti najprej je treba pomisliti, da bi bilo potreba jako tehtnih uzrokov, da bi se bil višji urad, za kateri je beljaško mesto priredilo potrebnih prostorov, odzvel temu mestu; poleg tega pa je avstrijski Cayenne — Pulj — v strateškem oziru tako važno mesto, da bi mu bil pri vsaki organizaciji državne železnične uprave vsaj višji urad zagotovljen.

Poudarjamo tedaj še jedenkrat, da bi se bilo na Ljubljano — dokler je samo sedanja železnična mreža v upravi države — le tedaj moglo ozir jemati, ako bi se bil uresničil v začetku omenjeni upravni načrt. Zlobno je tedaj, ako slovenski uradni list krivdo zato, da Ljubljana ni izbrana za sedež prometnemu ravnateljstvu, zvrtača na mestni zastop, češ, da je grešil, ker je že omenjeno prošnjo le površno obravnaval in ker ni ob jednom tudi sklenil, da je pripravljen preskrbeti potrebnih stanovanj. Vsaj je menda vendar znano tudi v uredništvu slovenskega uradnega lista, da so včasih stvari, ki se nikakor ne dajo odlagati in per longum et latum pretresati in obravnavati po raznih odsekih, ako se neče zamuditi ugodna prilika. In kedo bi tajil, da je ravno tedaj, ko je mestni zastop sklepal svojo prošnjo, stvar bila jako nujna? In pa očitanja zaradi stanovanj! Ko da bi v Beljaku ali še celo v Pulji bilo mogoče lažje dobiti

stanovanj, nego v Ljubljani! Kdor to trdi, ne pozna razmer v omenjenih dveh mestih prav nič ali pa ga vodi le slepa strast in prirojena mu protivnost do vsega, kar se ni izvršilo vsled njegove inicijative in za njegovega kumovanja. Da bi se pa mestni zastop ljubljanski ne bil nikakor upiral, preskrbeti in prirediti potrebnih in pripravnih uradnih prostorov in da bi bil to pripravljenost izrekel na merodavnem mestu takoj, ko bi se bilo pokazalo količkaj volje glede ugodne rešitve njegove prošnje, ni nam treba še posebe poudarjati in o tem mislimo, da ne dvojijo celo pri slovenskem uradnem listu.

A še z neko stvarjo debutuje ta list. — Takoj potem, ko je mestni zastop sklenil svojo prošnjo, oglasil se je v Gradci izhajajoči zakoniti tednik naših nemčurjev in poudarjal, da si bode morala uprava državnih železnic dvakrat premisliti, poslati v Ljubljano toliko svojega osebja, ker je magistrat — ne vodovodni odsek, kakor trdi nalašč slovenski uradni list — v okrožnici, katero je razposlal hišnim posestnikom v zadevi vodovoda priznal, da spada med najnezdavejša mesta v naši državi. To je g. Šuklje porabil že prej jedenkrat in po pravici rečeno, pričakovali smo, da bode večkrat posegel po tej okrožnici. In res, sedaj prav resno navaja, da je tudi ona veliko pripomogla, da se je prezrla Ljubljana. Iz prav zanesljivega vira vemo, da je to čisto izmišljeno in da so vse drugi uzroki — katerih smo nekoliko že prej omenili — bili ministerstvu merodavni, da za sedaj — poudarjamo: za sedaj — ne dobimo

v Ljubljano še prometnega ravnateljstva ne in da je gol humbug pripovedovati, da se je posebno poudarjalo neugodno zdravstveno stanje Ljubljane. Kako za Boga! moglo bi se bilo tedaj v Pulj — v ta avstrijski Cayenne — v katerem vsako leto v vročih mesecih prav hudo razsaja mrzlica, čegar mestni zastop pa vendar še ne misli na kakšen vodovod, moglo poslati toliko uradnikov in njihovih družin! Erkläret uns, graf Oerindur!

Sicer pa ne dvojimo o tem, da so naši nemčurji skušali z vodovodno okrožnico delati pri upravi državne železnice mnenje proti Ljubljani in ako pomislimo, kdo izmed onih gospodov, ki sede v železničnem svetu, ima zveze z „Wochenblattem“, vedeli bodemo tudi takoj za njegovo imé.

Tako tedaj stoje stvari sedaj. To je gotovo, da je važnost Ljubljane bila priznana pri ministerstvu in pri glavnem ravnateljstvu državnih železnic in da bi bila Ljubljana dobila že svoje dni višji urad, ko bi se bil mestni zastop — v katerem so imeli večino nemčurji — kaj brigal za to stvar, kakor se je brigal beljaški. Sedaj pa nam bode čakati ugodnejšega trenutka, ki — ako se med tem ne dozida dolenjska železnica, na kar bodo z vso silo morali delovati vsi poklicani faktorji — gotovo pride tedaj, ko se država loti podržavljanja prevažne južne železnice. Za prospeh naroda in glavnega njegovega mesta pa delajmo zložno vsi in opustimo malenkostne rekriminacije, neopravičena očitanja in — zlobna obrekovanja. ß.

Zakaj postopajo avstrijski Nemci in Italijani skupno v politiki?

Iz zgodovine in iz sedanje dobe je razvidno, da se Nemci in Italijani ne morejo trpeti. Oba naroda sta imela vedno različne interese, vsled tega sta se bojevala in zaradi nasprotja prelila veliko krvi. Pa tudi v mirnih časih se ta dva naroda kot taka sploh pisano gledata, in zmerjanja, ki jih Italijan pridevlje Nemcu, so obče znana zlasti tudi Slovanom tam, kjer so v soseski z Italijani. V resnici se razlikuje tudi temperament, značaj, vedenje in v obče delovanje teh dveh srednjeevropskih narodnosti. Politične težnje pa so tudi zdaj pri obeh različne, kakor nekdanj. Ravno zaradi tega pa je težko umeti, zakaj hodijo avstrijski Nemci z Italijani avstrijskih pokrajin v politiki iste poti in se vedno drug drugega podpirajo. Omeniti moramo gledé na to dejansveno razmero, da se tega skupnega postopanja dosledno drže na obeh straneh jedino liberalni elementi, naj si dobivajo od časa do časa isti življi še toliko spremenjena imena. Ti deli avstrijskega Nemštva in Italijanstva so si od začetka prisvajali „liberalstvo“ v jednem in istem pomenu. Pravi pomen temu liberalizmu so razkrivali jedino „naprednjaki“, to je nemški „fortschrittlerji“ in pa italijanski „progresisti“. Nemci so se za ta pomen naposled razodeli vendar s pravim imenom, to je kot „nacionalci“, ki teže po združenji v Veliki Nemčiji, Italijani pa so ostali po svoji naravi prekriti in se zategadelj še vedno imenujejo „naprednjaki“. Nemško in italijansko „naprednjaštvo“ je Slovanom le predobro znano, kajti pod

tem imenom tlačiti nemška in italijanska stranka slovanski element, da bi se na njegovo škodo širili in čez dosedanje meje utrjevali.

To združenje za skupno namero in skupni dobiček, ki prilaja Nemcem in Italijanom iz zatiranja Slovanov, je jeden bistvenih razlogov, ki nam razjašnjuje skupno postopanje označenih stranek. Če pa pogledamo na dežele, kjer Italijani bivajo v soseski in pomešani s Slovani, vidimo, da v teh deželah Nemštvo ne napreduje, ker ga tukaj prav za prav ni, in da Nemci s svojo politiko tukaj pospešujejo samo italijansko narodnost. Peščici Nemcev v teh deželah s tako politiko celo škodujejo, ker Italijani, kjer zadobé moč, ne prizanašajo, tudi nemški narodnosti. Zato se nam je ozreti v skupni postavodajni zastop ali državni zbor. Tu so potrebovali in potrebujejo Nemci zaveznikov, in jih iščejo, kjer morejo, samo da bi v taki združbi še nadalje tlačili slovansko večino. V ta namen so jim dobro došli celo slovanski zavezniki, kedar so se Slovani dali zavesti po kratkovidni sebičnosti, in so v taki zvezi potem brez strahu toliko hujše pritiskali na druge Slovane. Italijani so torej nemškim „nacionalcem“ vedno dobri in potrebni zavezniki proti Slovanom. Ustavo so pa tudi tako osnovali, da je ta bila v prid Italijanom, kakor Nemcem — proti Slovanom, ker so razmere Nemcev in Italijanov v dotičnih deželah popolnoma analogne. Italijani bi bili

brez Nemcev osamljeni in se torej radi bratijo z nemškimi „nacionalci“ in nahajajo vedno pomoči pri njih, bodisi v parlamentu, bodisi v soglasnem zagovarjanju po nemških glasilih iste vrste. Dunajski judovski listi n. pr. pogostoma se še boljše potezajo za interese avstrijskih Italijanov, nego poslednji sami, ker italijanski listi ne morejo doma v obližji in sredi slovanskega prebivalstva tako debelo lagati in nesramno ščuvati, kakor je tega posla vajena judovska svojat na Dunaji in v drugih nemških mestih v bolj oddaljenih pokrajinah.

Po tem takem izhajajo dobro Nemci in Italijani; oboji uživajo drug od drugega uzajemno podporo in dobiček v pogubo Slovanstva. Čudno pa še vedno ostane, kako more nemška „nacionalna“ stranka mirno gledati na južne avstrijske dežele, kjer ona tla izgublja ravno v tem, da podpira Italijanstvo, in ker se vsled te podpore Italijanstvo utrjuje in razširja prek in prek, tako, da postaje od dne do dne predrznejše in celo državi vedno nevarnejše.

Sodili bi površno, da so se nemški „nacionalci“ preračunili ali pa da niso pravi politiki v zmislu Velike Nemčije. Saj se vendar včasih še sliši glas, da je Primorsko odločeno Veliki Nemčiji kot poslednje stebrovje mostu do Adrije. Na to zastavico bi tako le odgovarjali. Predno se je objavil kak program nemških „nacionalcev“, bilo je iz naravnih razlogov jasno, do kake meje teži Velika Nemčija. Iz narodnogospodarskih v prvi vrsti, potem pa v obče iz političnih razlogov morajo ali pa hočejo Velikonemci prodreti do Adrije. Ta črta od severja proti jugu ji mora ostati odprta, ako se hoče tudi v bodočnosti poštrevati med države poleg združenih držav severne Amerike in poleg Rusije v Evropi. Ta program je jasen in ga ni treba ne zakrivati in ne razkrivati. Tako sodijo veliki politični in drugi učeni možje v Nemčiji in sosebno tudi narodni ekonomski boljše vrste. Za ta program so vedeli in — delali tudi avstrijski Nemci že zdavno. Poljake so podpirali ne iz ljubezni do njih, tudi ne toliko, ker so jim poslednji družbo delali v državnem zboru za pasivne politike češke, ampak najbolj zato, ker Galicija ni potrebna v velikem nemškem programu. Iz istega uzroka poštrevajo Veliki Nemci tudi Dalmacijo za postransko inostransko pokrajino, katera je poleg tega malo plodovita in pripada kot zahodna zaslomba bolj vzhodnim deželam kam drugam. Od tod pa prihaja, da avstrijski nemški „nacionalci“ s toliko lažjo

vestjo podpirajo dalmatinske Italijane, ker je na dobiček tudi Nemcem, kjer koli se slabé Slovani. Da pa naši Velikonemci pospešujejo italijansko narodnost tudi v deželah, katere obseza še velikonemški program, prihaja od tod, ker je nemški element sam na sebi po sedanjih razmerah prešibek, da bi si mogel izdatno prisvajati druge elemente, potem ker zahteva doslednost, da podpirajo Italijane v obče in ne samo, ker bi njim ugajalo; nadalje, ker s tako doslednostjo ostanejo dosledni v slabljenju in zatiranju Slovanstva; in naposled, ker se velika nemška politika o pravem času z veliko italijansko politiko pogodi ali z lepa ali s huda, da ostane Primorsko s Trstom, to je most do Adrije **brezpogojno** nemško, če ne vsled narodnostnega načela, pa vsled politične potrebe. Velikonemci se v tem pogledu utegnejo začasno tolažiti in ozirati na Alzacijo in Loreno, še bolj pa in z večjo analogijo na velika, doslej prosta kupčijska primorska mesta na severnem nemškem primorskem pobrežju, kjer je spravila znana železna roka mesto za mestom pod neposredno svojo oblast. Gledé na take nade, ki jih goje avstrijski Velikonemci, ne delajo si ti preglavice, če se sedaj avstrijski in združenega kraljestva Italijani trudijo poitalijančiti primorske dežele, sosebno pa to, da hrepene spraviti Trst pod ono oblast, katera, kakor oni govore, gospoduje tam doli pod kuplo sv. Petra. Italijani naj se slepe, saj že pride čas, ko jih nemška moč strese in strezni; sedaj pa so dobri prijatelji; in jedini, kateri škodo trpe in bodo še kri prelivali v južnih deželah, so od ljubeznjivih dveh sosedov božani Slovani.

Po teh pojasnilih je razvidno, kako slepi Nemeč Italijana in Italijan Nemca in jedino v tem interesu tiči skupno postopanje v politiki teh dveh Slovanom toliko nevarnih narodnosti; razvidno je pa tudi, da se Slovanu ni nadejati v južnih deželah, da bi mu s pravičnostjo pristopil na pomoč Nemeč ali Italijan. Njiju interes jima tega ne prepušča, tudi tam ne, kjer onadva ta interes slabo umeta, in Slovanu ne ostane družega, nego se s svojo močjo in na svojo roko boriti v južnih deželah. In ker je gmotna in duševna moč po hudih dosedanjih razmerah preslaba, mora Slovan, pomešan in v soseski z Lahi, trkati na vrata vsaj za moralno pomoč pri drugih krvnih bratih avstrijskih.

O preporodu češkega naroda.

Spisuje Jan V. Lego.

(Dalje.)

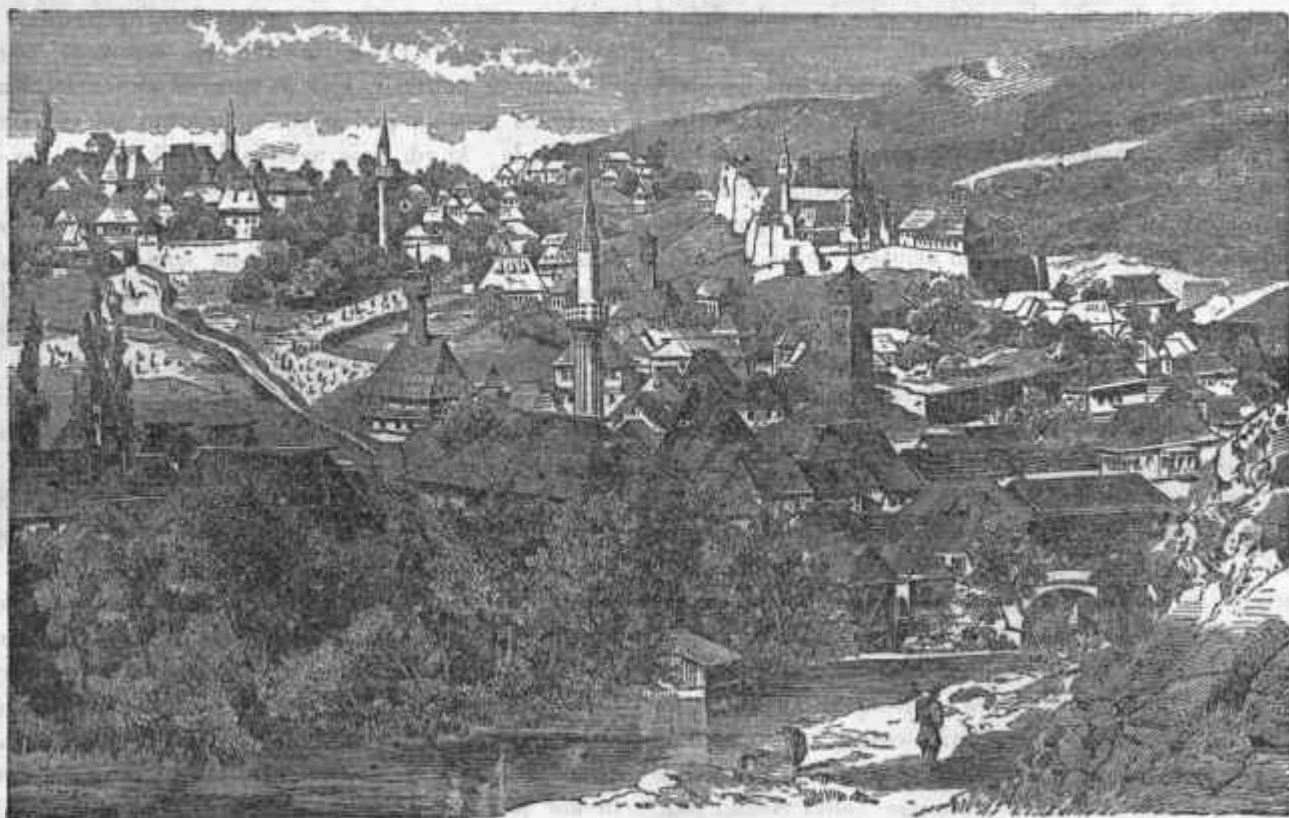
Prihajam h konečnim razmišljanjem. Vsled tega, ker pri Nemci ni čut v pravem razmeru z razumom, to je, ker ima Nemeč premalo čuta, nahajamo pri njem tudi velik nedostatek človekoljubja. Ta nedostatek pa je zopet uzrok surove sebičnosti, katera tlači na znotraj in na zunaj. Sebičnost do neke mere ni le dovoljena, temveč za ohranitev individuvalnosti tudi neizogibno potrebna, in sicer pri posamičniku in narodu. Kjer ni sebičnosti, tam gine in pojema tudi duševna moč

in prehaja po gravitacijskih zakonih tja, kjer je preveč sebičnosti.

V življenju narodov bi krstil to sebičnost — narodno sebičnost. Narod, pri katerem je ta lastnost preveč razvita, podjarmljuje si tedaj one narode, kateri je nimajo in uničuje njihovo narodnost tako dolgo, dokler je popolnoma ne ugonobi in celega naroda sebi ne asimiluje. Hoče li se ohraniti tak narod, kateremu je prirojeno premalo narodne sebičnosti, treba mu je, da si

jo umetno osvoji, in sicer s splošno posebno politiško omiko, da bi mogel povsod, posebno pa v politiki, odbijati naskoke svojih sovražnikov. In ravno politiška omika mora nam biti najimunitnejša, in sicer zato, ker je ščit vsi ostali omiki in celo najugodnejša podstava obstoju naroda. Ni mi potreba v tem oziru za svedoke klicati oddaljencejših narodov; ostanimo tedaj pri Slovanih in Nemcih. Gotovo je v onih dobah, ko je Nemeč še iz človeških lobanj svojih sovražnikov srkal medico, stal Slovan že na razmerno visoki stopinji omike. Ne le, da je bil Slovan že popolnoma razvit poljedelski narod tedaj, ko se je Nemeč drvil še po gozdih za divjo zverino, pričajo tudi zgodovinska poročila in denarna znamenja, ki se še danes nahajajo na vsem velikanskem prostoru med

Oni narodi tedaj, katerih obstoj je v nevarnosti in katerim ni prirojena narodna sebičnost, morajo si jo pridobiti umetno, namreč s politiško omiko. Kakor je ljubezen pogoj vsemu zdravemu življenju, takisto mora tudi tu biti domovinska ljubezen glavni pogoj, brez katerega je narodna sebičnost nemogoča. Kdor ne ljubi samega sebe, ne sme in ne more tudi zahtevati, da bi ga ljubili drugi; in narod, ki ne čuti ljubezni do sebe samega, tudi ne more zahtevati, da bi ga drugi spoštovali, a kaj še ljubili. Rodoljubje deluje bolje na znotraj, narodna sebičnost pa na zunaj. Rodoljubje je materino srce, katero blaži vse rodbinske člane s svojo ljubeznijo, družji jih v celoto in je sploh duša domačnosti; narodna sebičnost pa je očetova glava, katera skrbi, da bi domačnost ne trpela

Travnik. (Stran 225.)

Črnim Morjem in Baltom, celo o njegovi višji omiki. On je namreč imel jako živo trgovino z narodi okolo Črnega Morja. — Kjer pa je trgovina, tam je blaginja, in kjer je blaginja, tam si navadno izbira svoje pribežališče tudi umetnost. Adam Bremski in drugi letopisci tudi res pripovedujejo o veliki krasoti mest pobaltiških Slovanov. Posebno o sjajnih stavbah in drugih umetnih predmetih starega Volinja podajajo nam taka poročila, da bi jih svet gotovo zmatral za gole pravljice, ko bi jih ne bil izvedel od pisateljev Slovanstvu neprijaznih. In vendar so morali ti naši slavni predniki poginiti od nemškega meča in ognja. Zakaj? Zato, ker so bili premehak narod in ker niso imeli ravno zaradi tega one bojevitosti, s katero bi bili nemirnega svojega soseda imeli v neprestanem strahu; ker niso imeli toliko narodne sebičnosti, kakor nemški njihov sosedi.

nikakšne škode od sovražne strani, temveč, da bi tudi napredovala in postajala deležna čim dalje tem večje blaginje. — Narodna sebičnost ni pri vseh politiških narodih jednako intenzivna. Med evropskimi narodi ima je največ germansko pleme in izmed njega zopet največ nemški narod; kajti angleška sebičnost, katera bi se komu zdela najsilnejša, uničuje sicer drugim narodom politiško samostojnost, ne pa narodnosti; nemška sebičnost pa ubija oboje. Med evropskimi politiški narodi imamo mi zapadni in južni Slovani najmanj narodne sebičnosti in ker smo sosedje Nemcem, je to ravno naša nesreča. Prevelika naša čutnost je mamila že od nekdaj naš razum v politiških stvareh, premehka naša narava je bila vedno naša slabost. Vedno smo imeli več človekoljubja do tujcev, nego do sebe samih. Spozabljali smo se celo tako nad samimi seboj, da smo za uravnavanje domačih svojih

razmer klicali na pomoč največje svoje sovražnike ter tako v nesrečnih trenutkih razburjene svoje čutnosti izdajali lastno svojo kri! — Odprimo zgodovinsko knjigo in našli bomo v njej mnogo listov, na katerih je zapisana naša slabost, naša sramota. Komu se ne zgane srce od bolesti in srda, ko bere imena Tugomér, Milota, Branković? — Kdo no pozna uzroka propadu velikomoravske države? Če je že bilo Polabcem in Pomorcem sojeno, da so morali postati žrtev nemškemu molohu, zakaj, ah! zakaj niso vsaj naši pradedje v Veliki Moravi imeli več narodne sebičnosti! Da bi bili vsaj tam naši knezi s silno, železno roko ohranjali domači red, iskali si med slovanskimi sosedi prirojenih svojih zaveznikov ter ustanovili v zvezi z njimi veliko slovansko zavezno državo! Saj je bil storjen tako lep začetek v zvezi s češko državo za Bořivoja!

Propad velikomoravske države imam za največjo nesrečo, katera je kedaj dohitela Slované. Ko bi se bila ta država — recimo v slovanski svoji skromnosti — le nekoliko stoletij še ohranila, kak nasledek bi bilo to imelo! Vi Slovenci bi se bili vsaj na Dolenjem Avstrijskem, celem Štajarskem in celem Koroškem ohranili; Madžari ne bi bili postali sovražna zagvozda, ki vas loči od ostalih južnih Slovanov, temveč oni bi se bili kot

podložniki isto tako amalgovali s Slovanstvom, kakor prvotni Bolgari na jugu in Tatarji na Ruskem. Omikà bi bila k nam prihajala od juga, a ne od zapada. Taka močna država, katere zaveza bi v ostalem bila le prehodna politična faza, ne bila bi dopustila gospostva Turkov na Balkanu, niti Nemcev na Pruskem in Saksonskem. Taka močna država bila bi končno imela tudi svoj diplomatski jezik, v katerem sta sveta brata Ciril in Metod glasila krščanstvo; jezik, ki je bil tedaj mnogo bogatejši od drugih in vreden, da bi bil stopil na mesto izumrlih staroklasičnih jezikov; jezik, ki ga dandanes imenujemo — staroslovenski. Ako je bilo v knjigah usode zapisano, da mora propasti velikomoravska država, zakaj se nam vsaj ta jezik ni ohranil kot pisni jezik vseh, kot najtrdnjša duševna vez med nami vsemi! Ko bi se nam bil ohranil le ta jedini zaklad, kako bi bili do denašnjega dne že napredovali v splošni omiki in politični! Tako pa smo na vse strani raztreseni, samim sebi odtujeni, in kar je najžalostnejše, nahaja se med nami še sedaj — po več kot tisočletni izkušnji — mnogo kratkovidnikov in zasleplencev, ki ne spoznavajo svojega lastnega sovražnika in kateri ne vedo, da mu vsak dan podajajo iz lastnega svojega gozda toporišče za sekiro, s katero imajo biti uničeni. (Dalje pride.)

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(*Birma v Ljubljani*) bode 20. t. m. V ta namen pride v Ljubljano tržaški vladika premil. gospod dr. Glavina.

(*LXIV. odborova skupščina „Matice Slovenske“*) bode v ponedeljek 14. julija 1884. ob 6. uri popoldne v Matičini hiši na Kongresnem trgu, številka 7. Dnevni red: 1.) Potrjenje zapisnika o LXIII. odborovi seji. 2.) Naznanila prvosedstva. 3.) Poročilo tajništva. 4.) Podrobno pretresovanje prenarjenih pravil in opravnega reda. 5.) Poročilo gospodarskega odseka. 6.) Posamični nasveti.

(*Imenovanje.*) Našega znanega rodoljuba g. Radivoja Poznika, ki ga je kot izdajatelja „Slavjanskega Almanaha“ zatožilo dunajsko državno pravdnništvo, da je bil vsled tega za kazen premeščen z Dunaja v Krems ob Dunavu, imenoval je ministerski predsednik grof Taaffe za inženirja za Nižje Avstrijsko. Kakor se sliši, pride g. Poznik v Dunajsko Novo Mesto. Vse bliže in bliže domovine; morebiti ga vendar dobimo domu, kjer je najprej bil; morebiti se nam zopet vrne v domovino, katero je moral zapustiti zaradi iskrenega domoljubja.

(*Slavnost blagoslovjanja zastave v Gorici odpovedana.*) Ko so že bile končane vse priprave za goriško slavnost, ki se je imela vršiti 6. julija, zagnali so Lahi tolik hrup, da je mestno starejšinstvo terjalo od podpornega društva pogoje, katerih to ni moglo nikakor sprejeti. Ves program je že namreč potrdilo namestništvo in vendar so nekateri Lahi v Gorici skovali protest zoper to slavnost, češ, da se je bati nerednosti vsled razburjenosti. In res doseglo se je toliko, da je bilo prepovedano Tržičanom, ki bi prišli ta dan v Gorico, iti skozi mesto, ampak po nekem postranskem potu, koder gonijo živino na živinski trg. Takih pogojev ni moglo društvo nikakor sprejeti, ker bi to bilo nečastno, in je zato rajši odpovedalo slavnost. Sicer pa se je podpornemu društvu goriškemu stavilo še toliko zaprek, da se je videlo, da se Slovenec

še ne bi smel javno pokazati ne oglašiti v Gorici, tržaški „Sokol“ naj bi prišel v mesto tiho — brez godbe itd. Kako surovo so se vedli nekateri ljudje, priča nam to, da so onesnažili zunanje zidove frančiškanske cerkve, kjer se je imela blagosloviti zastava podpornega društva.

Toda upajmo, da se bode tudi goriškimi Slovincem dala pravica, katero zaslužijo. In ker je podpornemu društvu namen, podpirati gromotno slovenske rokodelce in delavce ter jih tako izviti iz tuje oblasti, pričakujemo, da se bodo merodavni faktorji sami poprijeli društva, ter mu pomagali, da bode praznovalo slavnost, katero mu krivično kratijo njegovi someščani.

(*Gospod urednik Šuklje obsojen.*) Gospod dr. Ivan Tavčar je tožil urednika „Ljubljanskega Lista“ gospoda Šukljeja zaradi prestopka razžaljenja časti po §. 496. k. z., ker mu je bil g. Šuklje v uradnem našem listu nadel razžaljive pridevke. C. kr. sodnik gosp. F. Čuček je obsodil z ozirom na §. 266. k. p. urednika Šukljeja zaradi prestopka razžaljenja časti po §. 496. k. z. na deset goldinarjev globe ali dva dni zapora. Tožnik in zatoženec sta koj prijavila priziv na c. kr. deželno sodišče, kjer se bode ta zadeva nadaljevala.

IZ SOBOTSKE OKOLICE NA PREKMURSKEM, dne 4. julija. [Izvirni dopis.] Poročilo od Sv. Gotharda v 26. številki vrlega „Slovana“ me je spodbudilo, da se tudi jaz oglašim iz dolnjega kraja ter vam naznam, kako se je volitev pri nas dovršila. Dva gospoda sta se nam posilila za kandidata: jeden je bil g. Aleks. Ernest, moravski plemenitaš, pristaš leve stranke Aponji Zičijeve, kateremu na ljubo so ga podpirali tudi nekateri duhovniki, namreč gospodje: tišinski, sobotski, martjanski, šebaščanski, gorenjepetrovski (Sv. Trojica) in malo da ne vsi protestanti in njihovi duhovniki (pastorji). A drugi kandidat je bil grof Teodor

Séchenyi, gospod Gorenje Lendave in župni patron Cankove, Sv. Helene, Sv. Jurja, Gorenje Lendave. (To je tedaj ravno tisti predel slovenskega Prekmurskega, ki se razteza počeni od Radgone proti severu in ima na štajarski meji Nemca za soseda; a vzhodni predel slovenskega Prekmurskega, torej na madžarski meji, kjer prebiva največ protestantov Slovencev, ta predel je tedaj bil za protikandidata Aleks. Ernusta. Opomnja ured.) Séchenyi je razvil svoj program, v katerem zagovarja sedanjo vladno stranko. Pri njem smo stali tudi mi duhovniki in zanj agitovali. Cela dva meseca ni bilo miru. Pili smo, jeli in kričali: Živio! Eljen! na konto gospoda grofa. Borba je bila strašanska z obeh strani. „Korteši“ niso imeli miru ne po dnevi ne po noči. In zdajci pride dan volitve, 14. juni in do 300 vóz se nas je peljalo v Soboto na voliše, a na vsakem vozu šest do sedem mož. Na vozovih so vihrale zastave trobojnice. Pogled je bil veličasten; mnogo godeb je igralo. Na jedni strani smo stali mi grofovi, na drugi pa Ernstovi. Na oni strani največ katoliki, tukaj pa protestantje. Volilcev je bilo vseh vkup do 3000. Da se ne bi pripetila kakšna nerednost in pretep, branili so nas vojaki iz Kaniže. Bil je lep red, da se je volitev vršila redno v dveh sobah po abecedi — vasi so prihajale. V jedni sobi od A do M, a v drugi od M do Ž. Od pol desete ure zjutraj pa do pol desetih v noč je bilo vse dokončano. Mi grofovi smo zmagali, vendar teško: grof je dobil samo 83 glasov več. Zmaga je tedaj bila grofova, a vendar predraga. Stala ga je čez 20.000 goldinarjev.

Kako smo se tudi mi Slovenci mikali za to volitev, kaže nam to, da je naše slovstvo zopet oživilo. Začeli smo pisariti, zlagati pesmi za tega ali pa zoper koga drugega. Zares, ako bi se volitve smele ponavljati vsako leto, zbudili bi se tudi mi speči Slovenci in vsaj kaj pisali. Toda tudi za take reči je za nas težava. Tiskarne na pr. nimamo nikjer na Prekmurskem in če kdo kaj spiše, mora dati tiskati v madžarskih tiskarnah, navadno v Sombotelji, a knjige, tiskane v takih tiskarnah, so polne grdih napak. Dasi smo se tudi že privadili vašemu slovenskemu pravopisu, pišemo še vedno, zlasti kader želimo, da bi se razširila dotična knjiga med narodom, v madžarskem pravopisu. Tako smo zdaj tiskali „programe“, „pesmi“ itd. Za pokušnjo vam pošiljam „program“ in dve pesmi, katere so brez dvojbe najnovejši proizvod našega tukajšnjega slovstva. (Nam znani pisatelj je ta program spisal v slovenskem pravopisu, ali v Soboti so ga prepisali po starem, madžarskem pravopisu — zaradi naroda; mi ga podajemo v slovenskem pravopisu. Prosili bi uljudno gospoda poročevalca, da nam pošlje vsakteri tiskani spis, kateri bodemo ponatisnili v prekmurščini zaradi tega, da bodo videli naši Slovenci ob Adriji, kolika je razlika v našem jeziku od Mure do Adrije. Pa tudi v ostalih ozirih smo jako ločeni od svojih rojakov na Prekmurskem. Na severni in vzhodni strani Prekmurskega še ne ve tamkajšnji narod, da prebivajo Slovenci na Koroškem, v Primorji. Župan v Sokolovcih se je čudil, ko je slišal, da Slovenci prebivajo tudi ob morji. Naša ločitev ni samo politična, nego tudi duševna. V šoli se oznanjuje madžarska ideja, od drugod pa narod ne zve ničesar ne o sebi, še manj pa o svojih slovenskih sosedih. Opomnja uredništva.)

Naša proutistránka.

Poslušajmo i tou drugo strán. Poglednimo nikaj bole tou našo novorodjeno proutistranko, štera samo sebé drží za jedino zveličansko, jedino spametno i srečno pout nás blážene včiniti!

Ne tajim, da naša proutistranka má ništero kotrigo, pred šterimi se prikloniti je človeča dužnost, ali z veškine so, šterim se poštenje ne more dávat. — Zamázani dobiček, verotájstvo, politični immorál, tá zmejšnjava se tám vídi, štero nej odúriti je nejmogouće.

Od kandidata nikaj ne právim, kak moužovo tak politikúša svedočánstvo je v govori programa, šteri je 28-a aprila izvústan, — ali trijé glávni vezérje so vrejdni, naj se pesem od njih spojevja: — „Tres faciunt collegium“; eden drugomi so si glihni. —

Te prvi tak modruje, da, či 42 letnih slúžbaj je tou spoznao i v nouvo vrejmen seboj prineso, ka pávri nej trbej postáve právde vsakojácke, nego leskovicu. — Skrádnjem vrejmeni je tak oprávlao svojo častno slúžbo, da preminoučo leto so cejlh osem vör pregledjávali, pre-rešétali slúžbeno opravilo i písárno naš föispán, mogli so na ves glás skriknoti: „No tákšo písárno sem ešče nigdár nej vido.“ Da bi zavolo toga vrejdnostnim križecom olikali, olepšali zaslužene prsi, ino da zavolo vrejdné slúžbe na volitvi bizottsága so ga na cedilo postavili — záto prouti svojemi nájbougšemi dobrotniki je protivnost priségo.

Te drugi s kiselim obrázom si premišláva na mese-ne lonce, štere je nouva Széchenjiova hranilnica vkúp potrla, — štera je pozrokúvala, da od 6000 na 3000 je mogla skrčiti písárne stroške, — i od bejsa penécimi vústam grizé tistoga človeka, ki nej zavolo dobička, nego záto je stoupo v to plemenito družbo, da potrebúvajou-čemi svojemi sobrati i prijáteli v stiski pomága.

Te tretji s tejm začne: „Raspi ga, raspi ga, — križaj ga, križaj ga!“ — Pa, da te človik níkšega pravíčnoga zroka nejma tak kričati, razvidno je, či nazáj idemo edno malo na preminoučo čestno volitvo. Vsaki vídi ino zná, da tomí človeki nej Széchenjiov nepoznani antisemitizem je na škoudo, nego njegovo blúzi i daleč, gori i doli poznano zavrženja vrejdnó prkšanje i po-ppi-hovánje je krivo, da so njemi poutno trávicu na podplate zvézali; da so njegovi soverni pomágali ga pregnati. — Tisti človik, ki je bio tak nepremišlen vu vrejmeni svoje čésti ino je pravo: „Sram me je, da sem židov“ — ino ravno tak batriven praviti: „Sram me je, da sem Magjar,“ naj si rokou na sréc dene, i naj se navčí znati: „Človek, spoznaj sam sebé.“

Ovo sobrátja! tejm je dána sreča, da slejpi slejpe vodijo. — Gledajmo pa zdaj nasledúvajouče, — kákši lúdjé so pa poulek te naše prútistránke! Etak nasledúje-jo: I. ki se zovéjo neodvisna stranka, tou je, fúggetlen. II. Zmernó — protivna stránka Aponyi i Zichija. III. Izraeliti. — Vékši kaos, lepšo zmejsico ne mremo si niti misliti. — Za istino, za istino velim vám, babelski túren namejnite zidati, pri šteroga zidanji 'te spoznali, da se ne bodete razmeli. Tákši I. je najmenje, záto da z vekšine ne razmijo, ka je tou: „Fúggetlenségi“ neodvisna stránka, pa ki razmijo, znájo, da je tá stránka nej na zdrávje národa, nego na bolezen i gvúšno smrt. Te II. druge féle jih je več. — Poštújem jas kat. dúhovnika prepričanje, ali da njegovo prepričanje se tak objávi, ka te, da pravična postávna vladna stránka želej pitanje i dúhovno osobujnost zadevajoučo rejč srečno tak razmotati i razvézati, da z vládnim srečnim ravnanjom se ne protiví, pa denok s tákšimi v rouke ségajo, prijaznost pri-ségajo, šterim je vsigdár malo, ka ovim preveč, da vládo za retrograd držíjo, da názdret ide právjio, ka ovi za razvúzdani liberalizem májo; — ki tou drugo stranko májo do cajta na pomouč do svoje zmáge, te pa v kout potisnejo kak nejpotejbnó cunjio, kak je tou že naprej povejdano, da za tri lejta ne bodo núcali tákši kvás. Záto gda kat. dúhovni s takšov stránkov pakterajo v takše rouke se vržejo, tou je že nej prevízanje nej za gvúšanje, nego kak právimo (glávobol), nad šterimi se ne mremo smejati, nego pomilúvati je. — Vsáki more víditi, da kat. dúhovnika vidokrog je dale v kraj od fúgget-lena, kako od kormánjpárta, med dvóma se s tem prvim pogájati je lehkomislenost. — Ne 'de škoudilo poštvánim gospon plébánušom tam prej k od toga si kaj premišlávatí.

Tretje féle III. zmoutnjáva se neistinsko i neza-hválnó drží. Kak morejo spametno med tiste se mejšati,

ki so njim pri postavi nove ženitve pokazali, da ne slišijo k njim, da so jih nej vreden. Ali se more misliti grša nezahvalnost, kak z blatom lučati takšo vládo (kormány), štera nejdávno vu velikoj síli i nevarnosti njim je na pomouč i obrámbo pribežala, po očinsko bránila. Ali ne spoznájo naši Izraelci, da od tistoga vrejmena mao so protivnost spoznávali, gda se njim je té nepovolen njihov soverník za voja, za vezéra posilio.

Teh trej brátov mačuhinska lübezen čisto pred njimi stoji, da vse na edno cíla, ka vu vrejmeni zmáge dvá toga ednoga pod sébe dobíta, ga dolpováilita, svojoj zmági

se veselita. Tou je tüdi svetlo; da samo po ednoj pouti vküp ostánejo, nájmre či kormánypárt (vládnó stránko) grizéjo, zvolenoga poslaníka na nepošténi náčin ošpotajo. Tou pa je vórno i právo lice, — či potom se stoj zalübi v njé ali zalübleni se ne spouti, ka drügo njemi mám praviti: „Szegény tatár nevolás“ (S temi besedami se poudarja leva stranka ali Ernustova protivna Grofovi, to je vladni stranki. Ljudevit Agustič, kateri ni bil voljen zarad starosti, jezi se zato na vladno stranko. Potem sobotski meščanje se srdijo na grofa zarad nove hranilnice njegove. Opomnja uredništva.)

Ostali slovanski svet.

(*Travnik.*) [K sliki.] Travnik, „grad bijeli“, kjer je Vuk Branković bil vezir slavnemu Lazarju, tako je pripovedoval nekđaj Rajko vojevoda Margiti deklici, ko ji je jel opisavati vse vojevode in mesta srbska. Danes to mesto te slave nima. Srbi, kateri so prebivali nekđaj v Travniku, postali so prezgodaj Mohamedanci, ali so ohranili jezik in spomin na nekedanjo srbsko veličino. Tu v Travniku se je rodilo največ ljubavnih srbskih pesmi; kdo ne pozna pesmi: „Ala mi se Travnik zamaglio“.

Travnik stoji ravno v sredi Bosne na lepem polji travniškem na reki Lašvi; na severu se pa vzdiguje planina Vlašić.

Travnik se deli na dvoje, na trdnjavo in na mesto izpod nje. Trdnjava je jako stara, iz dobe bosenskih kraljev; sezidana je na znožji planine Vlašića in je branila mesto Lašva, katero so sezidali stari Rimljani. Zdaj je trdnjava pusta; v njej so še podzemeljske ječe, v katerih je stokala in zdihovala siromašna raja. Dolenje mesto je iz novejšega časa in je sezidano na istem mestu, kjer je bilo tudi staro mesto Lašva. Hiše so popajveč lesene, ali so podzidane s kamenjem. Travnik ima tudi dokaj prodajalnic, kjer se prodaje blago iz Sarajeva, Trsta in z Dunaja.

Travnik šteje čez 14.000 prebivalcev; večina so Mohamedanci. Srbov pravoslavni je 100 hiš, a rimokatolikov 350 hiš. Še le pred nekaterimi leti so si Srbi sezidali novo cerkev; tudi imajo svojo šolo. Prebivalci v Travniku so pridni ljudje in dobri trgovci. Odlikujejo se od vseh Bošnjakov s čisto obleko; tudi siromaki se čisto nosijo, posebno ženske se lepo oblačijo, ker so jako ponosne.

Več od sto let so bili v Travniku vezirji nad Bosno tja do Omer paše.

(*Oporoka Václava Beneša Třebizskega*) dokazuje jasno, kako plemenito in narodu svojemu udano srce je nehalo biti za vedno. Vse svoje, s težkim trudom in neprenehljivo pisateljsko delavnostjo pridobljeno imetje je zapustil namreč svojemu narodu. — V prvi vrsti se je spomnil onega stanu, kateremu je uzvišeni poklic, voditi narod po poti omike in napredka, stanu, katerega odlični član je bil sam. Zapustil je namreč pisateljskemu društvu „Svetoboru“ znesek 4500 gld. s pogojem, da se vsakoletne obresti od njega rabijo za nagrado najboljšemu leposlovnemu delu. Rodni svoji vasi Třebizi je zapustil svojo po roditeljih podedovano hišico in pravico založništva vseh svojih spisov. Ta pravica sama je vredna z ozirom na popularnost pisateljevo nekoliko tisoč goldinarjev.

(*Povodenj na Poljskem.*) Poljske brate naše je zadela velika nesreča. Mogočne reke: Visla, Dunajec, Visloka, San, Dnjester in njivovi iz visokih tatrskih gor prihajajoči pritoki so stopili čez bregove in poplavalili veliki del obširnih in rodovitnih galiških planjav. Isto tako je Visla v Kongresovki ali na ruskem Poljskem zalila krasno obdelana polja in cvetoče livade ter tako uničila ves pridelek in opustošila mnogo sveta za nekoliko let.

Škoda je velikanska in se ne bode dala poravnati brez državne pomoči. — Tudi več ljudi je o strašni tej povodnji poginilo.

(*Telesne ostanke velikega pesnika Adama Mickiewicza*) namerjajo Poljaki prepeljati iz Pariza na kraljevski grad Wawel v Krakovem. Že se je obvezal dr. Czerwiński v Fürstenhofu, da prevzame vse stroške za njih izkop in prevoz; iz Krakovega pa se ravnokar poroča, da se je župan dr. Weigl izjavil v javni seji mestnega zbora, da bode na lastne stroške dal prirediti v Krakovem slaven, Mickiewiczovih manov vreden pogreb. — Tako vedo plemeniti Poljaki častiti in spoštovati može, ki so proslavili v svetu poljsko ime.

(*Zasežena povest.*) O svojem času smo poročali, da je državno pravdníštvo zaseglo krasno povest v verzih „Lešetinský kovár“. Ista usoda je zadela nedavno v nevezani besedi pisano povest „Za utrpení předků“ (Iz dobe trpljenja naših pradedov), katero je spisal Václav Řezníček. Izšla je ta povest v 103. zvezku „Matice lidu“, društva, katero se nekako more vzporejati po številu svojih članov in vsled namena svojega z našo „družbo sv. Mohorja“. — Državno pravdníštvo je zaseglo to povest zarad socijalističnih tendencij ter je še posebe imenovalo dvanajst strani kot nenavadno nevarnih. Vsled pritožbe pisatelja in založnika pa je sodišče zasego preklicalo. Prepovedala je le daljše razširjevanje dveh strani, katere je — seveda z dvema nedolžnima stranema — dala odstraniti iz zaseženih knjig, ki so se založniku vrnile.

(*Stolico slovanskih jezikov*) se odpre s prihodnjim šolskim letom na štokholmskem vseučilišči.

(*Jezika: nemški in italijanski*) bodeta vsled ministerske naredbe od prihodnjega šolskega leta nadalje na učiteljskih dalmatinskih le še neobvezna učna predmeta. To je bil uspeh one spomenice deželnega odbora dalmatinskega, o kateri smo o svojem času poročali, in pa moškega postopanja dalmatinskih državnih poslancev. — In pri nas? I no — — „nam je naša narodnost dovolj utrjena in zagotovljena“, zato ostanejo naša učiteljsča tudi nadalje še nemška.

(*Slovanska slavnost v Ameriki.*) Koncem avgusta bodo priredila amerikanska sokolska društva češka v Čikagu javno telovadbo. V ta namen so že najela največjo prostornost v mestu, tako imenovano Battery D. — Da se Amerikancem dokaže, kako uspešno se slovansko društveno življenje razvija v novem svetu, priredil se bode dan pred javno telovadbo slavnosten sprevid, ki pojde po največjih in najbolje oživljenih mestnih ulicah in katerega se bodo udeležila vsa slovanska društva iz Čikaga in okolice ter deputacije ostalih slovanskih društev. Poslednjim na čast bode priredil odbor banket, na kateri bode povabil majorja (župana) mesta, poročevalce raznih novin in druge osebe iz najodličnejše mestne družbe. Pri banketu bode sviral veliki orkester slovanske skladbe. — Res: „Slovan všude bratry má.“

Razne novice.

(*Angličanke še vedno brez volilne pravice.*) Celo nekateri udje angleškega parlamenta so za to, naj bi tudi ženske smele voliti in voljene biti. Toda ta up, da bi se smela tudi žena z možem vred udeleževati ustavnega in političnega življenja, je splaval dne 13. junija po vodi, ko je zbornica predlog Woodallov, naj bi tudi ženske imele glasovno pravico, z večino zavrgla. — O ti priliki naj omenimo, da je nekelej bila za žensko samoosvojo jako vneta slavna francoska pisateljica George Sand, ki pa je naposled vendar izprevidela, da je pravi poklic žene in matere vendar le doma v hiši, kjer ima pridna gospodinja toliko opravila in dela, da mora biti jako pridna, ako hoče na tanko izpolniti svoje dolžnosti, ki jih ima v obilici doma vsaka pridna in vestna žena in mati.

(*Kako žive Parižanke.*) O Američankah smo že poročali, da rade pijó. To slabo žensko lastnost imajo tudi Parižanke. Parižanke niso zadovoljne z vinom, pivom in likerjem, ker jim je vse to preslaba pijača, zato so začele piti lepo dišeče alkoholske vode. V Parizu je namreč dokaj žen in deklet, ki pijó redno alkoholsko dišečo vodo, katera ima to posebnost, da, kdor jo pije, lep postane. Najrajši pijó kolinsko vodo, katera ima v sebi 80—90 % čistega alkohola. Seveda žene in dekleta zatajujejo to pijačo, dokler je mogoče, in se še le izdade, kader so si pokvarile zdravje. Tako je te dni obolelo v Parizu dekle iz bogate hiše. Zdravnik je ukazal, naj jo dobro opazujejo, in res, zasledili so jo ravno, ko je slastno pila kolinsko vodo. Dekle sicer doma ni nikdar pilo ne vina ne likerja, ali to vodo pa, da bi lepše postalo. Toda zdaj ji je alkohol zdravje tako jako izpodkopal, da bode morala samo vodo piti, če bode hotela ozdraveti.

(*Razburjeno življenje.*) Čuden človek je umrl v Pensilvaniji. Piše se Shep Tinker, znal je angleško slovstvo in se je hvalil, da je ukradl v svojem življenju več nego 400 konj in da je bil zaprt v 10 delalnicah. Mož je ponarejal denar in ko je bil zarad tega v zaporu v Jamesvillu, ušel je iz ječe s pomočjo stražnikove hčere, katera se je vanj zaljubila ter mu pomagala uiti. Prvič je bil krivo obsojen, ker ni ukradl konja. Ali vrnivši se iz ječe, postal je res konjski tat in je svoj posel znal tako dobro,

da so ga ljudje imeli za pobožnega človeka. Bil je celo poglavar tatov in pridigar. Ko je mož kmetom pridigoval, kralji so njegovi pomagači konje, kar se je le dalo. Na to je bil zaprt v raznih ječah, konečno se je vrnil domu in se je doma potezal za službo sodnika. Prvič ni bil voljen in je spet postal tat, in kjer je bil, prihajal je z njim strah in trepet v pokrajino. Celo sodiskemu predsedniku je na cesti vzel konja in denar, za kar se je pokoril 10 let v ječi. Prišedši iz ječe, zopet je kandidoval za isto službo in bil res voljen, toda službe mu vendar niso poverili. Vendar je zadnja leta svojega življenja preživel kot „pošten meščan“.

(*Car in general.*) Car Nikolaj se je navadno rad sam sprehajal. Na teh sprehodih je nagovarjal ljudi ne glede na njih stan in se je pogovarjal z njimi. Nekega dne je srečal car svojega generala barona S., ki je bil med častniki znan kot dober vojak, ali ne kot duhovit mož. Car ga je tedaj nagovoril (in sreča je hotela, da je general prišel v cesarsko milost): „Kaj pa delajo tvoji slavci?“ (Z besedo „slavci“ je mislil car v vojaškem jeziku generalu podrejene vojake.) General je odgovoril: „Stari pojó, a mladi se še le uče.“ „Molodec,“ dejal je car. Carju je bil odgovor generala jako po godu, in kratko na to, ko je carjev sin, poznejši car Aleksander II. začel imeti vojaške vaje, imenoval je svojemu sinu generala S. za adjutanta, dasi so se temu imenovanju čudili vsi, znajoč generala. Ali car je dejal, da je general jako duhovit mož. Da bi jim to dokazal, poklical je generala in ga vprašal pred nekaterimi častniki: „In kaj pa misliš o liberalnem duhu med častniki?“ „Liberalni duh,“ jecjal je general, „sem zapazil na vsakem nadzorovanju pri častnikih.“ „Da,“ pravil je nadalje general, „vojaki ne izpolnjujejo vseh dolžnosti.“ — „Pozabljajo prisega zvestobe, katero so prisegli carju,“ zavrne ga car. — „Seveda — ali,“ prične general, — „oni ne drže pri „Stoj“ pet skupaj.“ — „In kaj še,“ vpraša nejevoljno car. — „Dalje nič,“ odgovori general. „A ti, bratec,“ pravi car, „ti si kar neumen, ne, ti ne, tisti je neumen, ki te je imenoval za generala.“ — Tako je bil konec pogovoru. In general je bil poslan v Arhangelsk, kjer je mirno preživel zadnjo dobo svojega življenja.

Politični razgled.

Slovinci imajo povsod jako težavno stanje. Na zadnjem volilnem shodu v nedeljo v Šmartnem na Pohorju so opojeni nemčurji razpodili slovenske kmete. Nekega razsajalca Šturma sta žandarja odgnala v zapor. Nastal je takšen nered in pretep med žandarjema in nemčurji, da so le Slovenci priskočili žandarjema na pomoč. Volilnega shoda tedaj ni bilo in zarad tega vlada velika razburjenost, ker se vidi, da nemčurji povsod ščujejo in ovirajo naš narod še celo v izpolnovanju njegovih državljanskih pravic.

V dalmatinskem deželnem zboru se je izročil predlog, da se uvede hrvaški jezik v javne urade, posebnemu odseku v pretres in poročilo.

Hrvaški zbor je sprejel izredni proračun in dovolil, da se dovoli kmetiška šola v Požegi. Nato se je sprejel predlog, da se razširi kompetencija okrajnih sodišč tudi na Krajino.

Deželnozborske volitve na Moravskem so se izvršile mnogo ugodnejše, nego se je pričakovalo, tako da je vsaj

storjen prvi početek uspešnejšega narodnega gibanja. — Deželni zbor moravski snide se danes.

V praški trgovinski zbornici imajo Čehi po zadnjih volitvah dve tretjini glasov; izvoljenih je bilo namreč 24 čeških in 16 nemških odbornikov.

Preteklo soboto je srbski kralj sklenil skupščino s prestolnim govorom, zahvaljuje se jej za to, da je rešila davkarsko reformo in bila jako pomirljiva v zadnjem srbskobolgarskem razporu.

Jeden najslavnejših Rusov, general Ivanovič Totleben, kateri se je pri obleganji Plevne posebno odlikoval, je izdihnil svojo blago dušo. Totleben (rojen 1817) je bil avtoritet v vojnotehniški stroki, pridobil si je veliko zaslug za utrjevanje trdnjav. Svoje ime si je oslavlil za krimske in ruskoturške vojske.

V ponedeljek je začelo zborovati v Trnovem novoizvoljeno bolgarsko sobranje. Cankov bode bržkone odstopil, a njega nadomestil radikalec Karavelov.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrto leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnistvu, dopisi pa urednistvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.